

**UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO
PRAHA**

**BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ
STUDIUM**

2012 – 2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Nicola Schrödlová

Celní správa a ochrana duševního vlastnictví

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Marcela Hradecká

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

**BACHELOR COMBINED
STUDIES**

2012 - 2015

BACHELOR THESIS

Nicola Schrödlová

**Customs management and protection of intellectual
property**

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Ing. Marcela Hradecká

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Celní správa a ochrana duševního vlastnictví vypracovala samostatně pod vedením Ing. Marcely Hradecké, a uvedla v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s právními předpisy, vnitřními předpisy, a vnitřními akty řízení University Jana Amose Komenského v Praze.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním v univerzitní knihovně.

V Praze dne 2. února 2015

Nicola Schrödllová

vlastnoruční podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce Ing. Marcele Hradecké, za odborné vedení, cenné připomínky a rady, které mi pomohly při zpracování dané problematiky.

Anotace

Bakalářská práce Celní správa a ochrana duševního vlastnictví v první části popisuje subjekt Celní správy a v další části mapuje současnou úpravu práva ochrany duševního vlastnictví. Shrnuje právní základy, které obsahuje Dohoda TRIPS, jejímž signatářem je i Evropská unie a její státy.

V závěru práce je souhrnné hodnocení současného stavu v problematice boje proti porušování práv plynoucích z duševního vlastnictví.

Klíčová slova

Celní správa, Dohoda TRIPS, ochrana duševního vlastnictví, Evropská unie.

Annotation

This bachelor's thesis titled the Role of Commons Administration in the Protection of Intellectual property in its first part describes the subjects of Commons Administration on then, in its next part, continues to map out the current legislation governing the protection intellectual property. The thesis summarizes the legal foundation covered in the TRIPS Agreement, whose signatories include the EU and its member states.

The concluding part of the thesis gives a summary assessment of the current state of the issue of fighting against intellectual property rights violations.

Keywords

Commons Administration, TRIPS Agreement, Intellectual Property Rights, European Union

Obsah

Úvod.....	9
1. Celní správa a její struktura.....	10
1.1 Úkoly Celní správy České republiky.....	12
2. Duševní vlastnictví.....	14
2.1 Základní právní předpisy.....	17
2.2 Právní ochrana ze strany celní správy	19
2.3 Charakteristika právní ochrany duševního vlastnictví	20
2.3.1 Činnost celní správy v oblasti duševního vlastnictví	22
2.3.2 Opatření celních orgánů při celním dohledu	22
2.3.3 Podání a projednání žádosti o přijetí opatření	25
2.3.4 Postup při zničení zboží v rámci zjednodušeného postupu.....	27
3. Ochrana spotřebitele.....	32
3.1 Spotřebitel a vnitřní trh.....	32
4. Odpovědnost z porušování práv duševního vlastnictví.....	34
4.1 Správněprávní a trestněprávní odpovědnost vyplývající z porušování práv duševního vlastnictví.....	34
4.1.1 Správněprávní odpovědnost	34
4.1.2 Trestněprávní odpovědnost	36
5. Autorskoprávní ochrana	38
5.1 Autorská práva a práva související.....	38
5.1.1 Výlučná práva osobnostní	38
5.1.2 Výlučná práva majetková.....	39
5.2 Omezení autorských práv	39
5.3 Autorskoprávní ochrana ze strany celní správy	39
5.4 Subjekty porušující práva duševního vlastnictví.....	40

5.5 Subjekty poškozené nelegální činností osob porušující práva duševního vlastnictví	41
5.6 Spotřebitel a jeho tržní chování.....	41
6. Výsledky činnosti celní správy v oblasti porušování práv duševního vlastnictví	43
6.1 Výsledky činnosti celní správy v oblasti duševního vlastnictví.....	43
6.2 Zavedení trestněprávní odpovědnosti pronajímatelů tržišť.....	47
6.3 Lepší koordinace a spolupráce dozorových orgánů	48
Závěr.....	49
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	53
SEZNAM GRAFŮ	55
SEZNAM TABULEK.....	55

Úvod

V rámci bakalářské práce se autor bude zabývat tématem subjektem celní správy a zejména ochranou duševního vlastnictví. Problematika ochrany duševního vlastnictví spojuje jeho nynější povolání a zaměření studia. U celní správy pracuje druhým rokem a to na oddělení dohledu nad subjekty, kdy převážně působí na tržnicích hlavního města Prahy. Z náplně práce vychází právě šetření a odhalování trestné činnosti v oblasti duševního vlastnictví.

V první kapitole bakalářské práce se autor zaměřuje na subjekt celní správy a její strukturu, v dalších kapitolách řeší samotné duševní vlastnictví, jeho problematiku a také právní základy, a také na závazky, které má EU v rámci mezinárodního společenství, konkrétně jde o Dohodu TRIPS která je součástí Světové obchodní organizace a jejím signatářem je Evropská unie se všemi svými členskými státy.

V samotném závěru práce se autor věnuje souhrnnému hodnocení současného stavu v problematice boje proti porušování práv plynoucích z duševního vlastnictví.

1. Celní správa a její struktura

Česká celní správa, stejně jako celní správy ostatních států, má dva základní úkoly, kterými jsou ochrana a regulace domácího trhu formou výběru cla z dováženého zboží a dohled nad tím, aby toto zboží neohrožovalo životy nebo zdraví lidí, zvířat či rostlin. Vývoj ekonomické situace, včetně zahájení příprav na členství v EU, naléhavě vyžadoval, aby celní správa při plnění svých úkolů co nejvíce usnadňovala legální mezinárodní obchod. Tohoto cíle mohlo být dosaženo jen za pomoci modernizace celní správy, a to jak v oblasti celního řízení, tak i v oblasti technického vybavení, zejména celního informačního systému. Další významnou okolností, která výrazně předurčila současnou podobu české celní správy, byl vstup České republiky do Evropské unie. Z pohledu celní správy nešlo jen o samotný akt vstupu, ale o dlouholeté období sbližování celní legislativy a celních postupů s evropskými standardy. Navíc došlo v důsledku rozšíření EU ke zrušení pravidelných celních kontrol na pozemních hranicích České republiky a naopak celní správě přibyly nové úkoly, např. v oblasti společné zemědělské politiky nebo statistiky vnitro unijního obchodu. Současně s těmito změnami došlo také ke snížení počtu zaměstnanců celní správy a k úpravě její organizační struktury.

Dne 1. 5. 2004 vstoupil v platnost zákon č. 185/2004 Sb. o Celní správě České republiky, ze kterého mimo jiné vyplývá:

Celní správu České republiky tvoří Generální ředitelství cel v pozici správního úřadu s celostátní působností, dále osm celních ředitelství a jim podřízených 54 celních úřadů s vymezenou územní působností.

Celní správa je bezpečnostním sborem a její činnost zapadá do systému celního dohledu nad zbožím v rámci jednotného celního území Evropské unie. V rámci celního dohledu pak postupuje dle jednotných celních předpisů Společenství. Jimi jsou především Celní kodex Společenství¹ a prováděcí

¹ Celní kodex. Kodex doplňují předpisy přijaté na úrovni Společenství nebo na úrovni národní za účelem jeho provádění.

nařízení k němu, dále pak systém osvobození od dovozního cla a společný celní sazebník Společenství².

Orgány celní správy mají postavení policejního orgánu, tedy orgánu činného v trestním řízení, a to pokud se předmětné trestní řízení týká vybraných trestných činů v oblasti cel, daní, podloudnictví s omamnými látkami, dále v oblasti porušování předpisů o nakládání s kontrolovaným zbožím a technologiemi, zahraničního obchodu s vojenským materiálem, rovněž neoprávněného nakládání s nebezpečnými odpady, zakázanými bojovými prostředky a radioaktivním materiálem, s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami, v neposlední řadě porušování autorského práva, průmyslových práv a práv k ochranné známce.

Celní správě byla také zvláštními zákony svěřena kontrolní oprávnění v oblasti silniční nákladní dopravy, jako jsou např. vážení nákladních vozidel, kontrola dodržování povinných přestávek u řidičů nebo plnění podmínek přeprav nebezpečných nákladů. Je také pověřena kontrolou v oblastech zahraničního obchodu s vojenským materiálem, provádění společné zemědělské politiky Společenství³, nakládání s odpady, obchodu s chráněnými druhy fauny a flóry CITES⁴ a nelegální zaměstnanosti cizinců. V neposlední řadě byla Celní správa České republiky zařazena do Integrovaného záchranného systému země IZS jako složka spolupracující s ostatními záchrannými a bezpečnostními sbory při mimořádných a krizových situacích⁵.

²Integrovaný celní sazebník Evropských společenství (TARIC). TARIC je k dispozici na internetu, je denně aktualizován za účelem zajištění toho, že široká veřejnost bude okamžitě informována o těchto obchodních opatřeních, a existuje v různých jazycích Společenství (s výjimkou maltštiny)

³ Evropské společenství – původně Evropské hospodářské společenství (EHS) založené šesti zakládajícími státy podepsáním první ze dvou smluv v Římě roku 1957, přejmenováno Maastrichtskou smlouvou v roce 1992 na Evropské společenství (ES), a které bylo přejmenováno na Evropská unie (EU) po jejím založení v roce 1993.

⁴ Oficiálně používaná zkratka pro Úmluvu o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále jen úmluva) - Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. Po vstupu České republiky do Evropské unie se postupuje podle předpisů Evropského společenství, které do naší legislativy zavádí zákon č. 100/2004 Sb.

⁵ Pojmem Integrovaný záchranný systém se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných prací a likvidačních prací.

kodex Společenství a prováděcí nařízení k němu, dále pak systém osvobození od dovozního cla a společný celní sazebník Společenství.

1.1 Úkoly Celní správy České republiky

Mezinárodní vztahy

Základní úkoly v oblasti zajištění ochrany trhu a bezpečnosti mezinárodního obchodu jsou v zásadě všem celním správám společné. Mezinárodní obchod se vždy dotýká minimálně dvou a zpravidla více celních správ a každá z nich má kontrolu jen nad částí celé obchodní operace. Z toho důvodu je nezbytné, aby celní správy vzájemně úzce spolupracovaly a to na základě mezinárodních smluv, které poskytují právní rámec pro výměnu informací, předávání dokumentů, vzájemnou pomoc při šetřeních týkajících se porušování celních předpisů, apod. Česká republika podepsala smlouvy o vzájemné pomoci v celních otázkách s více než dvaceti státy. V tomto ohledu nelze opomenout ani další podstatnou skutečnost, že Celní správa České republiky patří k dlouholetým členům Světové celní organizace, což významnou měrou přispívá ke snazší komunikaci s ostatními celními správami po celém světě.

Samozřejmě, že nejužší spolupráce probíhá mezi celními správami Evropské unie, které společně zajišťují provádění dohledu nad jednotným celním územím Společenství na základě společné celní legislativy. Tato spolupráce je upravena právními předpisy EU a je rozšířena Úmluvou Neapol II a Úmluvou o celním informačním systému.

Boj proti porušování celních předpisů

Důležitou oblastí činnosti Celní správy ČR je problematika pátrání, která se zaměřuje na odhalování případů, kdy byly porušeny celní a daňové předpisy v souvislosti s dovozem, vývozem nebo tranzitem zboží. *K takovému porušování předpisů dochází nejčastěji u textilního zboží, elektroniky, motorových vozidel, zemědělských a potravinářských výrobků a u zboží zatíženého spotřební daní⁶.*

Útvary pátrání jsou při odhalování a šetření trestné činnosti oprávněny používat tzv. *operativně pátracích prostředků⁷*, jako sledování osob a věcí, sledování zásilek, využití informátorů apod. Jejich činnost směřuje i proti pachatelům závažných trestných činů, včetně organizovaného zločinu. Vynikajících výsledků dosahují celní orgány v boji proti drogám. Celní správa je v tomto ohledu zapojena do celé řady mezinárodních organizací, informačních systémů a pracovních skupin. Je jimi hodnocena jako spolehlivý a odpovědný partner, disponující potřebnými pravomocemi a prostředky, spolupracující na vysoké profesionální úrovni.

⁶ zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění

⁷ Například dohoda č. 228/1998 Sb., mezi vládou České republiky a vládou státu Izrael o vzájemné pomoci v celních otázkách

2. Duševní vlastnictví

Duševní vlastnictví lze chápat jako ekonomickou, nebo právní abstrakci, jenž je souhrnem různých objektivně vyjádřených ideálních předmětů, které nejsou právy, ani věcmi ve smyslu právním, ale jako *nehmotné majetkové hodnoty jsou způsobilé být samostatnými předměty právních a ekonomických vztahů.*⁸

Z uvedené definice tedy vyplývá, že se jedná se o nehmotné vlastnictví, tedy statky, jakožto výsledek lidských tvůrčích schopností. Do kategorie nehmotných statků spadá však tvůrčí lidská činnost pouze taková, která se stala natolik významnou pro společnost, že zasluhuje právní ochranu.

Ve vztahu k právu lze proto nehmotné statky vymežit jako druh zvláštních předmětů právních vztahů. *Podle českého práva nemusí mít trvalou hmotnou formu (např. obraz, text na papíře). Musí však být vyjádřeny objektivně pro člověka se znatelnou formou, např. i na obrazovce počítače, zahrání hudební skladby, promítnutím nikým nezachycených záběrů televizní kamery aj. a nikoliv pouze v hlavě svého tvůrce.*⁹

Od předmětu právních vztahů, jakožto nehmotného statku musíme ostatní předměty právních vztahů striktně odlišovat, kupříkladu věci i práva subjektivní – činnosti a oprávnění, i přesto, jak často jsou s nimi spojeny. Jako o hmotném základu hovoříme o věci, která slouží k uchování či zachycení určitého autorova výtvoru, nebo myšlenky (např. fotografie, obraz apod.). Autorské právo nevzniká nabytím vlastnictví majiteli, tyto věci mohou být pouze předmětem vlastnického převodu.

Subjektivní práva jsou zvláštní práva, která vznikají k nehmotným statkům, např. právo k patentu a vynálezu. Vynález není průmyslové právo, ale myšlenka chráněná právem patentu. Naopak patent není nehmotným statkem, nýbrž dokumentem na vynález, ze kterého majiteli vzniká právo ohledně vynálezu.

⁸ Telec I.:*Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. Masarykova univerzita Brno. Doplněk Brno, 1994, str. 20

⁹ Boháček M. a kol.:*Právo průmyslového a jiného duševního vlastnictví*. Vysoká škola ekonomická v Praze, 1994, str. 10

Od hmotných statků, je nutné odlišovat poslední skupinu, jenž tvoří činnost, resp. nehmotná služba. Za nehmotný statek můžeme pokládat jen výsledky takové činnosti.

Rozdělit je možné nehmotné statky dle několika kritérií. Z právního pohledu autor zmiňuje dělení podle systému právní úpravy¹⁰.

Nehmotné statky dělíme na nehmotné předměty:

1. Duševní vlastnictví v širším smyslu

a) duševní vlastnictví v užším smyslu (autorského práva a práv příbuzných) autorská díla včetně počítačových programů, výkony výkonných umělců, zvukové záznamy a snímky, televizní a rozhlasové pořady

b) průmyslové vlastnictví (průmyslových práv)

Ochranné známky, vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, topografie polovodičových výrobků (čipů), označení původu zboží, obchodní jména

c) další zvláštní právní ochrany (např. nová plemena zvířat, nové metody léčení zvířat, rostlin i lidí), obchodní tajemství, zlepšovací návrhy

d) ochrany nekalosoutěžní (data a informace, obsah databáze, know - how, nechráněné výsledky výzkumu a vývoje, projekty aj.)

2. Práva na ochranu osobnosti fyzické osoby (na ochranu dobré pověsti právnické osoby – goodwill, i osobnostních práv)

3. Ochrany osobních údajů v informačních systémech i údajů v jiných zvláštních systémech (např. v zákoně o státním tajemství, aj.)

4. Nekalosoutěžní ochrany (reklamy, dobré jméno podniku aj.)

Další pojmy problematiky duševního vlastnictví

Průmyslové vlastnictví se vyjadřuje určitými specifickými rysy. Je užším pojmem ve vztahu k duševnímu vlastnictví. Předmět průmyslového vlastnictví se se svou průmyslovou využitelností vyznačuje oproti jiným předmětům duševního vlastnictví formálními požadavky k zápisu do daného

¹⁰ Boháček M. a kol.:*Právo průmyslového a jiného duševního vlastnictví*. Vysoká škola ekonomická v Praze, 1994, str. 11-12

veřejnoprávního rejstříku dle zvláštních právních předpisů pro vznik výlučných práv k těmto předmětům.¹¹

Autorské dílo - je vymezeno podrobně v zákoně č. 121/2000Sb.¹² „*Autorské dílo lze charakterizovat jako dílo literární a jiné umělecké dílo a dílo vědecké, avšak za splnění tří kumulativních podmínek: musí být výsledkem tvůrčí činnosti autora, mít jedinečnou podobu a být ztvárněno v objektivně vnímatelné podobě. Autorem je fyzická osoba, která dílo vytvořila.*“

Klamavé obchodní praktiky - pojem je definován ve směrnici Evropského Společenství.¹³ „*Tento pojem zahrnuje širokou oblast klamavého jednání v obchodním styku. Patří sem například nepravdivá tvrzení o zboží, používání značky jakosti nebo rovnocenné značky bez získání potřebného povolení, uvedení spotřebitele v omyl, nepravdivé tvrzení o produktu, velmi časté je tvrzení, že produkt může vyléčit nemoci, poruchu nebo tělesné postižení atd.*“

Posledními pojmy, o kterých se autor práce zmiňuje, jsou definovány v právu Evropského společenství. Těmito pojmy jsou padělek a nedovolená napodobenina, uvedené v Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003, o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo, ve znění pozdějších předpisů.

Nedovolená napodobenina - zboží, včetně jeho obalu přímo nebo nepřímo vyrobené bez souhlasu majitele nebo spolumajitele patentu, majitele autorského osvědčení, majitele autorského práva nebo jiného práva chráněného autorským zákonem nebo majitele práva k zapsanému průmyslovému vzoru nebo užitému vzoru nebo bez souhlasu osoby oprávněné k výrobě tohoto zboží, které je kopií, dále i stroj či pomůcka a forma zvláště určená nebo upravená k výrobě nedovolené napodobeniny,

¹¹ Slováková Z.: *Průmyslové vlastnictví, druhé, doplněné a rozšířené vydání*. LexisNexis CZ s.r.o. Praha, 2006, str. 13

¹² § 2 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, v platném znění

¹³ Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu

jestliže jejich použití by mohlo poškodit práva majitele podle zvláštního právního předpisu.

Padělek – zboží totožné s platně zapsanou ochrannou známkou pro stejný druh zboží, nebo kterou nelze od této ochranné známky v podstatných znacích odlišit, tímto jsou porušena práva držitele příslušné ochranné známky. Jde o všechny symboly ochranné známky, např. etikety, loga, nálepky, záručního listu či návodu k použití, a to i když jsou předkládány samostatně.

2.1 Základní právní předpisy

Na základě závazků, jenž vyplývají z uzavřených mezinárodních smluv, jsou tyto základní právní předpisy přijaty. Nejvýznamnějšími mezinárodními smlouvami, které upravují oblast duševního vlastnictví, patří:

Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883.

Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví z roku 1994.

Revidovaná Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl, uzavřena v Bernu ve Švýcarsku roku 1886.

Mezinárodní organizace podporující ochranu práv duševního vlastnictví, je Světová organizace duševního vlastnictví¹⁴ (neboli **WIPO**). Byla založena roku 1970 a roku 1974 se stala specializovanou agenturou Organizace spojených národů¹⁵ (neboli **OSN**). Úlohou této organizace je přispívání k ochraně duševního vlastnictví po celém světě a to spoluprací členských států a podpora jejich spolupráce mezi svazy na ochranu práv duševního vlastnictví

¹⁴ *Světová organizace duševního vlastnictví*, [online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=127>>

¹⁵ *O OSN* [online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/system-osn/o-osn/>>

Základními předpisy Evropského společenství, které upravují jak oblasti duševního vlastnictví, tak působnost celní správy při prosazování práv jsou:

Nařízení Rady (ES) č. **1383/2003** ze dne 22. července 2003, o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo, ve znění pozdějších předpisů,

Nařízení Komise (ES) č. **1891/2004** ze dne 21. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatření, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo, ve znění pozdějších předpisů,

Nařízení Rady (EHS) č. **2913/92**, kterým se vydává celní kodex Společenství, ve znění pozdějších předpisů,

Nařízení Rady (ES) č. **40/94** ze dne 20. prosince 1993, o ochranné známce Společenství, ve znění pozdějších předpisů.

Národními právními předpisy, doplňující předpisy Společenství legislativou, které se vztahují na oblast duševního vlastnictví, přesněji na činnost celní správy jsou:

zákon č.**13/1993** Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,

zákon č. **185/2004** Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů,

zákon č.**500/2004** Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,

zákon č. **140/1961** Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů,

zákon č. **40/2009** Sb., trestní zákoník, s účinností od 1. 1. 2010,

zákon č. **141/1961** Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů,

zákonem č. **191/1999** Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

zákon č. **634/1992** Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

2.2 Právní ochrana ze strany celní správy

Jak autor zmínil v úvodu této práce, zaměří se na činnost celní správy a činnost v oblasti duševního vlastnictví. Je tedy nutno poznamenat, že celní správa se zaměřuje v okruhu svých pravomocí ochranou v oblasti průmyslového vlastnictví, příbuzných práv a práv autorských.

Abychom pochopili ze strany celní správy systém ochrany duševního vlastnictví, je nutné z důvodu rozdílnosti prvků právních vztahů, jenž jsou ochranným předmětem, rozdělit do dvou částí.¹⁶

V **první části** se jedná o ochranu soukromých subjektivních práv majitelů. Závažná škoda vzniká těmto subjektům tím, že někdo uvádí napodobeniny, či padělky na trh za účelem zvýšení si obratu stejně tak jako prodejnosti. Smyslem ochrany ze strany celní správy je zabránit takovému jednání u zboží podezřelého z porušování práv duševního vlastnictví a je pod celním dohledem, oproti zboží u kterého bylo zjištěno, že porušuje tato práva.¹⁷ Celní úřad může provést pouze předběžná opatření (zboží nepropustí do navrhovaného celního režimu, nebo zadržení zboží) díky soukromoprávní povaze práv, kterými je celními orgány poskytována určitá ochrana. Při přijímání předběžných opatření ze strany celní správy jsou dána pravidla v komunitárním právu, a taktéž jsou doplněna národní právní úpravou. Majitel dotčeného práva uplatňuje tedy své právo určovací žalobou v soukromoprávním řízení.

Pokud majitel nevyužije výše uvedené možnosti či ve stanovené lhůtě neinformuje, že uplatní právo, na které má nárok u soudu, celní úřad má pak povinnost ukončit zadržení zboží, nebo povolit jeho propuštění. Toto propuštění zboží však může být pouze formálního charakteru. Takové zboží získá status zboží Společenství a tím se na něj vztahuje na základě zákona¹⁸

¹⁶ Zuzana Slováková: *Průmyslové vlastnictví, druhé, doplněné a rozšířené vydání*. LexisNexis CZ s.r.o. Praha, 2006, str. 22

¹⁷ Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003, o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo, doplněno Nařízením Komise (ES) č. 1891/2004 a zákonem č. 191/1999 Sb.

¹⁸ zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

veřejnoprávní ochrana i se všemi právními důsledky pro majitele takového zboží.

V **druhé části** je potřeba vnímat ze strany orgánů celní správy právní ochranu jako ochranu spotřebitele, stejně jako ochranu bezpečnosti a zdraví osob (např. padělky kosmetických výrobků, závadné hračky pro děti, atd.). Protože s nákupem takovýchto výrobků je vyvolán u spotřebitele dojem nákupu originálního zboží a předpokládané kvality a spotřebitel je tedy klamán.

Rovněž se za klamání spotřebitele považuje prodej nebo nabídka výrobků či zboží, které porušuje určitá práva duševního vlastnictví, dokonce i skladování za účelem nabídky nebo prodeje tohoto zboží nebo výrobků.

Jednotlivé členské státy si sami regulují, aby byly splněny povinnosti vyplývající ze směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu.

2.3 Charakteristika právní ochrany duševního vlastnictví

Ochranu práva duševního vlastnictví v rámci odvětví práva řadíme do zvláštní části správního práva. Autor se domnívá, že úpravu dané oblasti je nutné spíše řadit do správního práva, vzhledem k jejím hlavním rysům, i přesto, že celní právo spadá do finančního práva, přesněji do jeho fiskální části.

Toto členění je však pouze teoretické. Pro právo správní i finanční je totiž charakteristická specifická předmětu právní regulace. Společenské vztahy jsou tímto předmětem, které se realizují a vznikají ve veřejné správě stejně tak i zvláštní metodou právní regulace, tzv. **administrativně právní metodou**, tato metoda je specifická mocenskou převahou nad adresáty subjektů moci veřejné těchto právních norem.

Vykonavatelé veřejné správy, tedy celní orgány, mají nárok rozhodovat autoritativně ve věcech týkajících se porušování práv duševního vlastnictví

na základě svých kompetencí. Mohou především činit opatření spočívající v zadržení, zničení, vyřazení zboží z obchodování a jiného nakládání se zbožím a projednávat přestupky a správní delikty při porušení zákona¹⁹ při splnění podmínek.

Uvedená činnost spadá pod pojem „celnictví“, jímž se rozumí plnění úkolů celními orgány podle zákona²⁰ a zvláštních právních předpisů. K těmto zvláštním právním předpisům musíme zařadit i zákony,²¹ které spolu s nařízením Rady (ES) č. 1383/2003 upravují oblast duševního vlastnictví, tvořící v oblasti práva duševního vlastnictví věcnou působnost celních orgánů.

V této souvislosti se autor práce zmiňuje také o § 325 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, v platném znění. Uvedený zákon má obecnou povahu ve vztahu k daným právním předpisům. Použije se podpůrně v případech, které nejsou upraveny ve zvláštním právním předpisu, dle kterého mají celní orgány stejná oprávnění, jak při výkonu pravomocí v oblasti duševního vlastnictví, tak při celním dohledu.

Mezi další charakteristické rysy v oblasti duševního vlastnictví patří činnost celní správy, která vyjadřuje určitou vnější formou vůči adresátům. Do těchto forem činnosti zejména patří:

- 1) **individuální správní akty**, jimiž se rozhoduje o právech a povinnostech konkrétních subjektů
 - a) **procesní rozhodnutí** (např. o předběžných opatřeních zadržení zboží podezřelého z porušování práv duševního vlastnictví)
 - b) **meritorní rozhodnutí** ve věci samé (např. rozhodnutí o zničení zboží)
- 2) **jiné správní úkony**, jenž mají povahu individuálních správních aktů (např. sdělení majiteli o zadržení zboží a možném porušení jeho práv)

¹⁹ § 1 zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ § 2 písm. a) zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

²¹ zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

- 3) **faktické úkony** s přímými právními důsledky (např. o vlastní zadržení zboží či jeho odnětí držiteli nebo jeho úprava, aby mohlo být předáno k humanitárním účelům)

2.3.1 Činnost celní správy v oblasti duševního vlastnictví

V předcházejících kapitolách se autor zabýval ze strany celní správy především otázkami teoretickými ochrany práv duševního vlastnictví. Úvodem zmínil právní předpisy a základní pojmy, ze strany celní správy stručné charakterizování ochrany práva duševního vlastnictví a vymezení předmětu právní ochrany.

Nyní se autor zaměřil na konkrétní úkoly celní správy v případech, kdy se v rámci své činnosti setkává se zbožím porušující práva duševního vlastnictví.

2.3.2 Opatření celních orgánů při celním dohledu

Při celním dohledu přijímají celní orgány opatření na základě komunitární právní úpravy a dle národní právní úpravy (nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 a nařízení Komise (ES) č. 1891/2004, zákon č. 191/1999 Sb.).

Tato opatření lze rozdělit dle jejich charakteru, do dvou základních skupin, a to na předběžná opatření a nápravná opatření.

Předběžná opatření – opatření spočívající zejména v možnosti zadržovat zboží podezřelé a tím tak zajistit důkazy k dalšímu řízení o správním deliktu.

Nápravná opatření – přijímají se u zboží, u kterého bylo zjištěno, že je nedovolenou napodobeninou či padělkem. K těmto opatřením patří především rozhodnutí o zničení zboží, jeho zabránění, nebo propadnutí.

Výše uvedená opatření vycházejí z úmluvy **TRIPS**, která stanovuje povinnost členům, aby, autor cituje: „přijali taková opatření, na základě kterých budou mít příslušné orgány pravomoc nařídít zničení nebo likvidaci „porušujícího“ zboží. Pokud jde o zboží s padělanou ochrannou známkou, úřady nepovolí reexport porušujícího zboží v nezměněném stavu ani jeho podrobení odlišnému celnímu řízení, ledaže by k tomu vedly výjimečné okolnosti.“²²

K přijetí opatření musí být splněny následující podmínky:

- 1) zboží je podezřelé z porušování práv duševního vlastnictví nebo již bylo o takovém zboží rozhodnuto
- 2) jedná se o zboží, které podléhá celnímu dohledu a splňuje podmínky uvedené v čl. 1 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1383/2003, tzn. zboží které:
 - a) je navrženo k propuštění do volného oběhu, režimu vývozu nebo zpětného vývozu
 - b) je odhaleno při provádění kontrol zboží vstupujícího na celní území Společenství nebo opouštějícího toto území, umístěného v režimu s podmíněným osvobozením od cla, zpětně vyváženého nebo umístěného do svobodného pásma nebo celního skladu.

Pokud je zboží podezřelé z porušování práv duševního vlastnictví, je nutné zaměřit se kontrolovaného zboží nakolik je shodné svým provedením nebo označením, zaměnitelné nebo podobné s originálním zbožím a dále z toho, zda jsou předmětem ochrany práva, zapisující se do rejstříku, vedeného příslušným úřadem²³ či jde o práva, která nepodléhají tomuto zápisu.

Podmínkou ze strany celních orgánů pro přijetí opatření u práv duševního vlastnictví, která se zapisují do rejstříku, je, aby dotčená práva, jímž je

²² čl. 59 Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPs) z roku 1994

²³ Úřad průmyslového vlastnictví zřízený zákonem č. 21/1993 Sb., České národní rady, kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů, a kterým se provádějí další opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky

ochrana poskytována, byla příslušným úřadem²⁴ s platností pro Českou republiku. Vůči zboží, jenž může porušovat práva ochranné známky, předejít opatřeními za předpokladu, že se jedná o zboží stejné s konkrétním druhem zboží, které je dle tzv. Niceského třídění výrobků a služeb zařazeno a zapsáno pro danou ochrannou známku.

U práv, která se nezapisují do rejstříku (práva k průmyslovým vzorům autorská práva, práva s nimi související), je povinen žadatel v případě žádosti o přijetí opatření prokázat, že je držitelem práva (autorem nebo původcem)²⁵. V případě, že žádá o přijetí opatření jiná osoba, je povinna předložit doklad o tom, že je oprávněna užívat dané právo užívat.²⁶

Výjimku zboží, u něhož se neuplatní přijetí opatření, stanovila dohoda TRIPs s dále navazující právní předpisy Evropského společenství. Jedná se o zboží, které:

- 1) bylo vyrobeno se souhlasem držitele práva, ale bez jeho souhlasu se ocitlo v některé ze situací uvedených v čl. 1 odst. 1 Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003,
- 2) je zavazadlem cestujícího a má neobchodní povahu v rámci limitů osvobození od cla a neexistují-li věcné náznaky, že zboží je součástí obchodní přepravy.

²⁴ Čl. 2 odst. 1 písm. a) Nařízení Komise (ES) č. 1891/2004, ze dne 21. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatřeních, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo

²⁵ Čl. 2 odst. 1 písm. b) Nařízení Komise (ES) č. 1891/2004, ze dne 21. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatřeních, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo

²⁶ Čl. 2 odst. 2 písm. b) Nařízení Komise (ES) č. 1891/2004, ze dne 21. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatřeních, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo

V prvním jde o tzv. **právní vyčerpání** k duševnímu vlastnictví, přičemž majitel práva nemá nárok třetím zakázat osobám jakékoli manipulace se zbožím, pokud bylo uvedeno s jeho svolením na trh v kterékoliv ze zemí EU.

Druhý případ souvisí s dohodou TRIPs a s jejím článkem 60, jde o tzv. **opomenutelné dovozy**. Na jehož základě je možné upustit u menšího množství zboží od uplatnění dohody zasílaného v malých zásilkách, zboží neobchodní povahy, nebo zboží uloženého v osobním zavazadle cestujících.

2.3.3 Podání a projednání žádosti o přijetí opatření

Je institutem umožňujícím držiteli práva zajistit opatření ke zboží podezřelému z porušování práv duševního vlastnictví, kdy se toho zboží dostane do situace některé z uvedených v čl. 1 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1383/2003. Žádost je možné podat preventivně, ale i cíleně.

Celní úřad je na základě zákona²⁷ přijímat žádosti o přijetí opatření, také rozhoduje o jejich schvalování nebo zamítnutí.

Podává-li držitel práva žádost o přijetí opatření, je potřeba předložit k žádosti i doklad, který zařazený u příslušného úřadu k podání žádosti nebo zápisu slouží jako důkaz; u práv autorských, u práv k průmyslovým vzorům nebo příbuzných práv, nezapsaných v rejstříku ani pro ně nebyla žádost o zápis podána, jakýkoli důkaz prokazující původce nebo postavení autora. Fyzické nebo právnické osoby mohou v této věci jednat jako zástupce držitele práva, k nimž náleží kolektivní správci, jejich jediným, nebo je jedním z účelů správa práv autorských nebo příbuzných, seskupení nebo zástupci, podávající žádost o zápis zeměpisného označení nebo chráněného označení původu. Mimo důkazu o existenci poslušného práva jsou tito zástupci povinni

²⁷ § 4 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

předložit celnímu orgánu i doklad, na jehož základě jsou oprávněni k daným úkonům (tzn. zpravidla plnou moc).²⁸

Tuto žádost o přijetí lze podat pro následující práva duševního vlastnictví:

- a) **s účinky pouze pro Českou republiku** - průmyslový vzor, ochranná známka, zeměpisné označení pro lihoviny, patent, právo příbuzné nebo autorské právo, chráněné označení, původu, odrůdové právo, dodatkové ochranné osvědčení, chráněné zeměpisné označení,
- b) **s účinky pro celou EU (v případě, že je u příslušného úřadu dotčené právo registrováno)** - průmyslový vzor Společenství, podle práva Společenství ochranná známka, dodatkové ochranné osvědčení, právo odrůdové, zeměpisné označení pro lihoviny, označení původu chráněné Společenstvím, zeměpisné označení chráněné Společenstvím.

Žádost o přijetí opatření se podává na schváleném formuláři v písemné nebo v elektronické formě, jehož vzor je uveden v příloze k nařízení Rady (ES) č. 1891/2004, ale také na internetových stránkách celní správy²⁹. K žádosti o přijetí opatření je třeba připojit prohlášení držitele práva, že:

1. přijímá odpovědnost vůči osobám, které jsou dotčeny situací uvedenou v čl. 1 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1383/2003, v případě, že postup zahájený celním úřadem na základě jeho žádosti je přerušen v důsledku jednání nebo opomenutí držitele práva, nebo v případě, že se dodatečně zjistí, že dotčené zboží neporušuje právo duševního vlastnictví,

²⁸ Čl. 1 a 2 odst. 3 Nařízení Komise (ES) č. 1891/2004, ze dne 21. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatřeních, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo

²⁹ *Formuláře žádosti o přijetí opatření* [online]. [cit. 2010-03-12]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-dusevniho-vlastnictvi/Stranky/formulare.aspx>>.

- ponese veškeré náklady vzniklé podle tohoto nařízení v souvislosti s tím, že je zboží drženo pod celním dohledem v souladu s článkem 9, případně v souladu s článkem 11 nařízení Rady (ES) č. 1383/2003.

Pokud žadatel žádá o přijetí opatření i v jiném členském státě Evropského společenství, musí na základě příručky³⁰ Evropské komise, vyplnit žádost v anglickém jazyce a navíc se požaduje jeden výtisk pro každý členský stát.

Celní úřad projedná žádost o přijetí opatření a vyrozumí žadatele od jeho obdržení do 30 dnů. Pokud je žádost schválena činí doba platnosti opatření 1 rok, tuto dobu lze před jejím uplynutím prodloužit. V případě zamítnutí se žadatel vyrozumí s uvedením důvodu takového zamítnutí a je dále poučen o možném odvolání. Znovu podána může být až řádně doplněná žádost.

2.3.4 Postup při zničení zboží v rámci zjednodušeného postupu

Z nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 a je dále upraven zákonem č. 191/1999 Sb., vychází institut při zničení zboží. Díky těmto právním předpisům, jenž upravují podmínky, lze opatření přijmout a to zničením zboží orgány celní správy.

Držitel se může domáhat práva, že bylo jeho právo porušeno, pokud je zboží podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví, soudní cestou v občanskoprávním řízení. Podkladem k zničení zboží pod celním dohledem, jakožto přijetí opatření, pak slouží pravomocné rozhodnutí.

Tzv. **zjednodušený postup zničení zboží** je institutem, zjednodušeným postupem, kterým umožňuje právní úprava, předejít zdlouhavým a mnohdy nákladným soudním sporům.

³⁰ *Příručka pro podání žádosti o přijetí opatření celních orgánů* [online]. [cit. 2010-03-12]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-dusevniho-vlastnictvi/Documents/AAguidelines.pdf>>.

Takový postup je možný pokud majitel práva informuje celní úřad do 3 pracovních dnů, v případě že toto zboží podléhá rychlé zkáze, nebo 10 pracovních dnů, od sdělení, kdy bylo zboží zadrženo, že jde o zboží, jímž bylo porušeno jeho právo k duševnímu vlastnictví, a předá deklarantův souhlas vlastníka nebo držitele zboží celnímu úřadu, se zničením zboží. Tento souhlas přímo celnímu úřadu může vlastník, držitel nebo deklarant zboží předat se souhlasem celního úřadu. Tato lhůta může být prodloužena o dalších 10 pracovních dnů, pokud to okolnosti vyžadují. Vlastník, držitel zboží, nebo deklarant je vyzván, aby se k žádosti majitele práva o zničení zboží vyjádřil. Že souhlas byl udělen, se má za to, pokud, nepodá námitky deklarant, držitel zboží, nebo vlastník v předepsané lhůtě proti žádosti majitele práva o zničení zboží. V takovém případě mluvíme o udělení souhlasu fikcí.³¹

Udělení souhlasu fikcí finguje v právu určitou skutečnost, jenž nenastala. Otázkou je, zda-li je v takových případech, kdy dochází zničením zboží k nevratnému zásahu do vlastnických práv souhlas, dostačující. Autor se domnívá, že takovýmto způsobem jsou případy řešeny, pokud vlastník, držitel zboží nebo deklarant z neznámého důvodu nespolupracuje s celním úřadem, či je nekontaktní. Jakožto účastník řízení, o jehož právech se rozhoduje, má určité povinnosti, ale i práva. Jedním z práv je se ničením zboží nesouhlasit a věc nechat posoudit v občanskoprávním řízení nezávislým soudem.

V takovém případě je nutno podotknout, že není vyloučena možnost rozhodnout celním orgánem o udělení pokuty za porušení práva veřejného.

Využití padělků k humanitárním účelům

Díky situaci v roce 2002, kdy Českou republiku postihly povodně, se institut využití padělků k humanitárním účelům byl do zákona č. 191/1999 Sb., nově zapracován novelou tohoto zákona, a to zákonem č. 255/2004 Sb., veřejné mínění si takovýto krok vyžádalo v reakci na tíživou situaci osob postižených těmito povodněmi. Autor se domnívá, že nyní

³¹ § 14 zákonem č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

se již jedná o stabilní úpravu, pomáhající osobám v tíživé životní situaci a kteří jsou odkázáni na pomoc druhých.

Předmětem k humanitárním účelům, mohou být pouze padělky, u nichž bylo vysloveno pravomocným rozhodnutím soudu o propadnutí nebo zabrání. K humanitárním účelům nelze převést padělky, které jsou jakkoliv zdravotně závadné. Další podmínkou využití k humanitárním účelům zboží porušující práva duševního vlastnictví je souhlas majitele práva a dále, že ochranné známky budou odstraněny a to na náklady pachatele správného deliktu. Padělky se s přihlédnutím k pořadí došlých žádostí bezúplatně převádějí podle využití i účelu nebo naléhavosti potřeb.

Přijímající organizace je povinna:

- a) opatření k zabránění zneužití padělků přijmout a zabránit aby byly opět zavedeny na trh,
- b) zajistit odstranění ochranných známek na své náklady, nebo provést jiné úpravy a zničit odstraněné ochranné známky, zbytky a odpad po takových to úpravách,
- c) označit všechny upravené padělky nápisem "humanita" jakoukoli neodstranitelnou barvou, avšak aby nebyla snižována důstojnost osob, jež padělky využívají, musí být označeny tak, aby nebyl nápis nijak patrný.
- d) doklady po dobu 3 let od doby kdy došlo k bezúplatnému převodu, převzetí padělků a způsobu, jak s nimi bylo naloženo evidovat a dále archivovat

V tomto případě se samozřejmě přihlíží k tomu, zda je možné odstranění ochranných známek, a zboží i nadále zůstalo využitelné. Ekonomická stránka zde hraje velkou roli. Dříve než se začne s odstraňováním složitějších prvků (např. vyšité značky) je nutno posoudit nákladnost a tudíž, zda se takové počínání vyplatí.

Na základě zákona mohou být přijímající organizací pouze:

- a) organizační složky státu nebo územního samosprávného celku a právnické osoby zřízené nebo založené státem nebo územním samosprávným celkem anebo zřízené zákonem, pokud jsou zřízeny nebo založeny za účelem poskytování sociálních služeb nebo působí v oblasti zdravotnictví nebo školství, nebo
- b) jiné právnické osoby, pokud splňují tyto podmínky:
 - 1. nebyly zřízeny za účelem podnikání,
 - 2. předmětem jejich činnosti je pouze činnost v oblastech uvedených v písmenu a),
 - 3. poskytují humanitární pomoc nepřetržitě nejméně 2 roky a
 - 4. doloží potvrzením příslušného orgánu ne starším než 3 měsíce, že nemají nedoplatky na daních, splatné nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, splatné nedoplatky na pojistném na veřejné zdravotní pojištění, včetně penále.

O všech bezúplatných převodech padělků k humanitárním účelům se uzavírá písemná smlouva. Tato smlouva obsahuje vždy množství a druh převedených padělků, tak k jakému konkrétnímu účelu padělky použije přijímající organizace. Účastníky smlouvy jsou přijímající organizace nebo její zřizovatel, v případě organizační složky územního samosprávného celku a Generální ředitelství cel.

Na základě došlých žádostí celní orgány evidují požadavky přijímajících organizací a to do doby než jsou padělky k předání připraveny, poté vyzvou celní orgány žadatele k návštěvě. Při této návštěvě jsou vzorky padělků určených k bezúplatnému převodu předloženy. Zde má žadatel možnost rozhodnout se a konkretizovat svou žádost, o které z dostupných padělků má zájem. Celní orgány zahájí vlastní řízení po doručení seznamu požadovaných padělků, poté je vydáno rozhodnutí se stanovenými podmínkami bezúplatného převodu. Při nabití rozhodnutí právní moci je

návrh smlouvy o převodu padělků odeslán žadateli, který rozhodnutí podepíše, čímž s ním souhlasí a odešle je zpět celnímu orgánu. Celní úřady vyzvou skladující právě ty padělky, které jsou předmětem smlouvy, žadatele, aby si předávané padělky vyzvedl, celní sklady se nacházejí na nezveřejněných místech po celé České republice. Rovněž je žadatel informován, jaký úřad je dohlížející na plnění podmínek a tím i úřadem kontrolním.

3. Ochrana spotřebitele

3.1 Spotřebitel a vnitřní trh

Mezi činnosti celní správy v oblasti ochrany duševního vlastnictví patří i ochrana spotřebitele na vnitrostátním trhu. Tato oblast je upravena zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele odrážející se na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu.

Mezi základní instituty právní úpravy ochrany spotřebitele je stanovení nekalých obchodních praktik. Jaké jednání je považováno za klamavé stanovuje generální klauzulí zákon o ochraně spotřebitele v § 4. Tato klauzule dále stanovuje demonstrativně příklady nekalých obchodních praktik, jako jsou **klamavé a agresivní obchodní praktiky** a také to, že takové jednání se zakazuje.

Podmínky k uznání nekalého jednání:

- a) jde o jednání podnikatele vůči spotřebiteli,
- b) toto jednání je v rozporu s požadavky odborné péče,³²
- c) toto jednání je způsobilé podstatně ovlivnit jeho (spotřebitelovo) rozhodování tak, že může učinit obchodní rozhodnutí, které by jinak neučinil.

Pokud je zaměřena obchodní praktika na spotřebitele, jenž jsou z důvodu věku fyzické nebo duševní slabosti nebo jakkoli jinak zranitelní, pak se nekalost obchodní praktiky hodnotí z hlediska průměrného člena skupiny. Ne všichni spotřebitelé jsou si po fyzické, či duševní stránce, nebo věku rovni, proto spotřebitele zákonodárce rozdělil právě podle těchto kritérií do různých skupin. Chování podnikatele je na základě tohoto třídění posuzováno z pohledu obchodních praktik a posuzuje se, jestli podnikatel vůči

³² Pojem odbornou péčí upravuje § 2 odst. 1 písm. s zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, jako: „úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti.“

průměrnému členu dané skupiny překonal hranici nedovoleného jednání. Je na správním orgánu, aby se v rámci správního uvážení s definicí průměrného členu vypořádal, protože přesnou definici nikde v zákoně nenajdeme.

Pro úkony celní správy je důležitý § 5 odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele. Podle něj, se totiž mezi klamavé obchodní praktiky považuje i prodej, nebo nabízené služeb nebo výrobků porušující některá práva duševního vlastnictví, stejně i skladování těchto výrobků pro účel jejich prodeje a nabízení. Za klamavé se považuje i neoprávněné užívání označení chráněného v obchodním styku dle zvláštních právních předpisů. Celní správa tak může v rámci svých kompetencí na základě tohoto ustanovení, přijímat opatření k naplnění účelu a smyslu ochrany spotřebitele. Lze je rozdělit na **opatření předběžná** (např.: uvedení zboží na trh, zajištění zboží), a **opatření následná** (např.: zničení zboží, nebo uložení pokuty).

Veškeré spory na návrh dotčené osoby ve věcech nekalé soutěže, výhradně rozhodují soudy v občanskoprávním řízení. V takovýchto případech mohou pouze soudy nařídit opatření předběžná, či následná kdy je třeba náhrada škody, vydání bezdůvodného obohacení, nebo odstranění závadného stavu.

4. Odpovědnost z porušování práv duševního vlastnictví

4.1 Správněprávní a trestněprávní odpovědnost vyplývající z porušování práv duševního vlastnictví

Stanovení sankce za porušování práv duševního vlastnictví je povinnost, která vyplývá ze závazku členství České republiky v Evropském společenství (Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003), a také ze směrnice Evropského parlamentu č. 2005/29/ES. Z ustanovení těchto závazků a směrnic vyplývá, že členské státy jdou povinni přijmout taková opatření, které budou **účinné, přiměřené a odrazující**.

V této návaznosti přijala Česká republika zákon č. 191/1999 Sb., a č. 634/1992 Sb., ve kterých stanovila sankce za spáchání přestupků a jiných správních deliktů v oblasti této problematiky.

4.1.1 Správněprávní odpovědnost

Správní delikty podle zákona **191/1999** Sb. se dělí na **přestupky** fyzických osob a **jiné správní delikty** právnických osob a podnikajících fyzických osob. Tyto osoby se dopustí protiprávního jednání tím, že nakládají se zbožím porušující práva duševního vlastnictví. Mezi takové jednání patří:

- a) podání celního prohlášení na propuštění zboží, kterým jsou porušena práva k duševnímu vlastnictví, do volného oběhu nebo režimu vývozu,
- b) podání žádosti na propuštění zboží, kterým jsou porušena práva k duševnímu vlastnictví, ke zpětnému vývozu nebo podání žádosti o jeho umístění do svobodného pásma nebo svobodného skladu,
- c) přeprava na celní území Společenství, vlastnictví, držení, skladování nebo prodej na území České republiky zboží, které uniklo celnímu dohledu a jehož výrobou nebo úpravou byla porušena práva k duševnímu vlastnictví, nebo
- d) používání, zcizení nebo jiné nakládání se zadržným zbožím

podezřelé z porušování práv duševního vlastnictví, které bylo osobě celním úřadem ponecháno, v rozporu se zákonem.

Výše pokuty je stanovena v závislosti na závažnosti protiprávního jednání. Pohybuje se v rozmezí od 100 000 do 20 000 000 Kč. Jiný správní delikt mimo výše uvedené se dopustí přejímající organizace, která nesplní po bezúplatném převodu padělků některou ze zákonných povinností. Za takové jednání ji lze ze zákona uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč.

Zákon tuto závažnost porušení rozděluje podle celní hodnoty zboží. O porušení povinností ve větším rozsahu způsobené škody se jedná v případě, kdy celní hodnota zboží přesahuje částku 1 000 000 Kč. O značném rozsahu způsobené škody mluvíme tehdy, kdy celní hodnota zboží, přesahuje částku 5 000 000 Kč.³³

Oproti tomu zákon č. **634/1992** Sb. upravuje správní delikty osob, které vykonávají podnikatelskou činnost, při které mohou být dotčeni spotřebitelé. Jedná se o

- vývozce,
- dovozce,
- dodavatele,
- prodávající.

Přestupky jsou omezeny pouze na fyzické osoby, které obchodují s rostlinnými a živočišnými výrobky z vlastní drobné pěstitelské nebo chovatelské činnosti anebo lesní plodiny. Při tomto se dopustí protiprávního jednání, kterým může být např., nesplnění povinnosti poctivého prodeje. Za takové jednání lze fyzické osobě uložit pokutu do 100 000 Kč. V případě blokového řízení pak do 5 000 Kč.

³³ § 24 zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

V případě jiných správních deliktů je široká škála protiprávního jednání uvedena v § 24 zákona o ochraně spotřebitele. Z pohledu celní správy je důležitý zákaz nekalých obchodních praktik, který zahrnuje také klamavé obchodní praktiky, mezi které patří mj. skladování nebo prodej zboží porušující některá práva duševního vlastnictví. Výše horní hranice za takto spáchaný delikt je stanovena na 5 000 000,- Kč. Příkazem vydaným na místě lze uložit pokutu do výše 5 000 Kč.³⁴

4.1.2 Trestněprávní odpovědnost

V § 268 - § 271 nového trestního zákoníku nalezneme skutkové podstaty trestných činů ve vybrané oblasti. V těchto ustanovení je blíže specifikována trestní odpovědnost pachatelů, kteří nakládají se zbožím porušující práva duševního před vlastním uvedením do oběhu.

Dále je nově upraveno v § 248 TZ porušení právních předpisů o nekalé soutěži, a to že pachatel takovým jednáním musí způsobit újmu většího rozsahu nebo opatří sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody.

Pachatel trestného činu v oblasti porušování práv duševního vlastnictví může být potrestán odnětím svobody až na deset let, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty, a to v případech:

1. kdy uvede do oběhu výrobky nebo poskytuje služby neoprávněně označené ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou s ní zaměnitelnou nebo pro tento účel sobě nebo jinému takové výrobky nabízí, zprostředkuje, vyrobí, doveze, vyveze nebo jinak opatří nebo přechovává, anebo takovou službu nabídne nebo zprostředkuje,
2. kdy neoprávněně zasáhne nikoli nepatrně do práv k chráněnému vynálezu, průmyslovému vzoru, užitému vzoru nebo topografii polovodičového výrobku,
3. kdy neoprávněně zasáhne nikoli nepatrně do zákonem chráněných práv

³⁴ § 24 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi,

kdy padělá výtvarné autorské dílo nebo napodobí výtvarný projev jiného autora v úmyslu, aby nové dílo bylo považováno za původní dílo takového autora.³⁵

³⁵ § 268 – § 271 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění

5. Autorskoprávní ochrana

5.1 Autorská práva a práva související

Kromě průmyslových práv je v rámci ochrany duševního vlastnictví v působnosti celní správy poskytována mimo jiné také ochrana autorským a souvisejícím právům. Autorské právo je v ČR upraveno zákonem č. 121/2000Sb., o právu autorském, a také mezinárodní úmluvou, tzv. Bernskou úmluvou. Zákonem č. 121/2000 Sb. Česká republika naplnila povinnost směrnice

Mezi práva související s právem autorským patří:

1. práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu,
2. právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu,
3. právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu,
4. právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho vysílání,
5. právo zveřejnitelé k dosud nezveřejněnému dílu, k němu uplynula doba trvání majetkových práv,
6. právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu.

Autorské právo nechrání samotné myšlenky či ideje, chrání pouze konkrétní díla. Za dílo nelze předpokládat pouhý námět, denní zprávu, údaj, myšlenku, princip, metodu, matematický a obdobný vzorec apod. samy o sobě.

Ochrana autorského práva se vyznačuje tím, že není podmíněna registrací. Ochrana vzniká automaticky v okamžiku, kdy je výsledek autora vyjádřen v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě. Právo autorské zahrnuje výlučná práva osobnostní a výlučná práva majetková.

5.1.1 Výlučná práva osobnostní

Výlučné právo osobnostní umožňuje autorovu rozhodovat o svém díle, např. o právu na zveřejnění nebo právo rozhodovat o dalším užití. Mezi tyto práva patří i nedotknutelnost díla spočívající v udělení souhlasu k jakékoliv změně nebo zásahu do

díla. Osobnostních práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná a zanikají smrtí autora.

5.1.2 Výlučná práva majetková

Majetkovým právem autora se rozumí takové právo, které mu umožňuje užít dílo. Dále mu také umožňuje na základě smlouvy tyto práva převést na jinou osobu. Užít dílo spočívá především v právu na rozmnožování díla, rozšiřování, pronájem, půjčování, vystavování jeho originálu nebo rozmnoženiny, a právo na sdělování díla veřejnosti.

Těchto práv se autor nemůže vzdát, jsou práva tzv. nepřevoditelná. Základní doba trvání majetkových práv je stanovena na dobu autorova života a 70 let po jeho smrti. Dále také existují majetková práva, která mají tuto dobu zkrácenou. Příkladem autor uvádí např. ochrana práva výkonných umělců je stanovena na 50 let od vytvoření výkonu.

5.2 Omezení autorských práv

Právní systém umožňuje omezení autorských práv ve dvou případech. Jedná se o omezení formou tzv. **volného užití díla** nebo **zákonné licence**. Volným užitím díla myslíme užití díla pro osobní potřebu, takové užití se nepovažuje za užití díla ve smyslu autorského zákona a nevyžaduje souhlas autora. Pro bezúplatné zákonné licence obsahuje zákon katalog příkladů, mezi něž řadíme např. citace v této práci, úřední a zpravodajské licence, a další.

5.3 Autorskoprávní ochrana ze strany celní správy

V případě, že je zboží podezřelé z neoprávněného zásahu do autorského práva, je toto zboží při výkonu dohledu a kontroly celní úřad povinen zajistit. O takovém zásahu a předmětném zboží musí být bezodkladně informován autor, příslušný kolektivní správce, právnická osoba hájící zájmy autora nebo osoba oprávněná z výkonu majetkových práv k dílu. Doba zajištění nesmí přesáhnout 1 měsíc. Delší zajištění je možné jen v případě pravoplatného předběžného rozhodnutí příslušného soudu. Oprávněná osoba je povinna do 15 dnů oznámit celnímu úřadu, zda hodlá uplatnit svůj nárok na ochranu autorského práva u soudu nebo ne. V případě, že danou lhůtu nesplní, nebo nehodlá uplatnit nárok, je celní úřad povinen zajištění ukončit a zboží vrátit osobě, které bylo zajištěno. V opačném případě počká na rozhodnutí soudu. Jestliže došlo k zásahu do autorského práva, celní úřad je povinen zajištěné zboží vydat oprávněné osobě. Náklady vzniklé se zajištěním zboží hradí osoba, která majetkové právo porušila.

5.4 Subjekty porušující práva duševního vlastnictví

V dnešní době je mnoho ekonomických subjektů, kteří se zabývají nelegální činností v oblasti porušování duševního vlastnictví. Tyto subjekty jsou velice dobře organizovaní a působí po celém světě. Činnost těchto subjektů je zaměřena na získání maximálního zisku, a ve většině případů je vykonávána v primitivních podmínkách.

Porušování práv duševního vlastnictví často doprovází i další kriminální jednání, jakými jsou např. kráčení daní, využívání dětské práce nebo praní špinavých peněz.

5.5 Subjekty poškozené nelegální činností osob porušující práva duševního vlastnictví

Ochranou duševního vlastnictví se chrání investice do znalostí a rozvoje. Tuto investici vynakládají subjekty s očekáváním návratnosti a zisku. Tím také přispívají k rozvoji ekonomiky a konkurenceschopnosti zboží na trhu. Porušováním duševního vlastnictví jim způsobuje ztrátu a tím také subjekty ztrácí motivaci investovat.

Prodejem výrobků porušujících práva duševního vlastnictví se majitelům práv utváří na trhu výrobků a služeb nežádoucí konkurenční prostředí. Konkurovat mohou např. rozvojem, kvalitou nebo cenou. Bohužel spotřebitel mnohdy upřednostňuje padělané zboží z důvodu několikanásobně nižší ceny.

5.6 Spotřebitel a jeho tržní chování

Nejdůležitějším účastníkem trhu je vždy spotřebitel. Pro výrobce a obchodníky je nutné odhadnout, jaké bude mít spotřebitel v budoucnost požadavky a tímto směrem vývoj nových výrobků ubírat. Obchodník, který nabídne nejlepší poměr kvality a ceny si tak zajistí své místo na trhu. Zde je ale prostor pro klamání spotřebitele, kdy mu je nabízení zboží vydávající se za jiné, s nižší kvalitou. Na druhou stranu existují i případy, kdy spotřebitel o padělku ví a takový nákup před originálem upřednostní.

Na základě výše uvedeného lze chování spotřebitele rozdělit do dvou základních skupin:

- a) **záměrně upřednostní nákup výrobků porušujících práva duševního vlastnictví** - spotřebitel při nákupu zboží porušující práva duševního vlastnictví **klamán není**, jelikož o této skutečnosti ví a takové zboží nakupuje záměrně.
- b) **je klamán za účelem nákupu** - v tomto případě naopak dochází k **záměrnému klamání** spotřebitele, který nakupuje s pocitem, že platí za originální výrobek a předpokládanou kvalitu. Takto

poškozený spotřebitel má právo domáhat se vůči prodejci náhrady škody, popř. jiné náhrady, která mu tímto jednáním vznikla.

6. Výsledky činnosti celní správy v oblasti porušování práv duševního vlastnictví

Porušováním práv duševního vlastnictví vzniká nelegální činnost, čímž vzniká značná škoda držitelům práv, avšak není možné její přesně vyčíslení. Neznáme jednak ani celkové množství zboží pohybující se na trhu, a v druhé řadě jaké zboží se stalo předmětem nedovoleného napodobování nebo padělání. Pokud budeme vycházet z množství zboží zajištěného dozorovými orgány, můžeme celkovou výši škody vyčíslit jen na tímto podloženém odhadu.

6.1 Výsledky činnosti celní správy v oblasti duševního vlastnictví

Jedním z dozorových orgánů, které se hojně podílí na dodržování práv v oblasti duševního vlastnictví, je i celní správa. Celní správa často spolupracuje při této činnosti i s jinými státními orgány, např. s Policií České republiky, Živnostenským úřadem, nebo Českou obchodní inspekcí (ČOI). Forma spolupráce s Českou obchodní inspekcí probíhá na základě uzavřených dohod³⁶ na úrovni jednotlivých inspektorátů ČOI se zástupci příslušných celních úřadů.

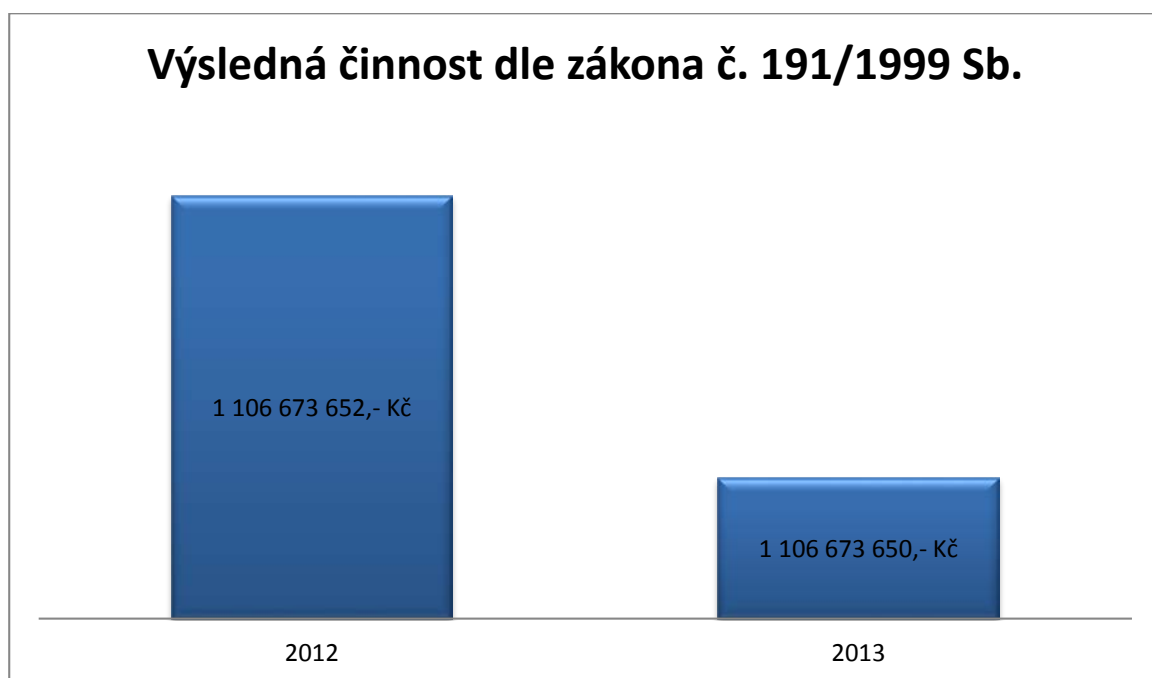
Tato spolupráce úřadů se projevuje v praxi společnými kontrolami, které jsou do nejmenšího detailu naplánovány, jsou konkrétně zaměřeny na výrobky porušující práva duševního vlastnictví, potírání prodeje a nabídky takových výrobků.

Působnost celní správy v oblasti duševního vlastnictví je dána dvěma základními předpisy:

1. zákonem č. 191/1999 Sb.,
2. zákonem č. 634/1992 Sb.

³⁶ *Spolupráce s kontrolními orgány*[online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z:<<http://www.coi.cz/cs/ocoi/coi-spolupracuje/abc.html>>

Graf č. 1: Výsledky činnosti celní správy na základě zákona č. 191/1999 Sb.

Pramen: *Základní statistika výsledků kontrolní činnosti Celní správy ČR v oblasti ochrany duševního vlastnictví.*, [online]. Dostupné z:< <http://www.celnisprava.cz>>

Graf č. 1 ukazuje škodu způsobenou porušováním duševního vlastnictví ve sledovaném období, tj. rok 2012 – 2013. Zde není viditelná nárůst nebo pokles škody způsobené porušováním duševního vlastnictví.

V následující tabulce je pro přehlednost hodnota z roku 2012 podrobně rozepsána dle typu zboží.

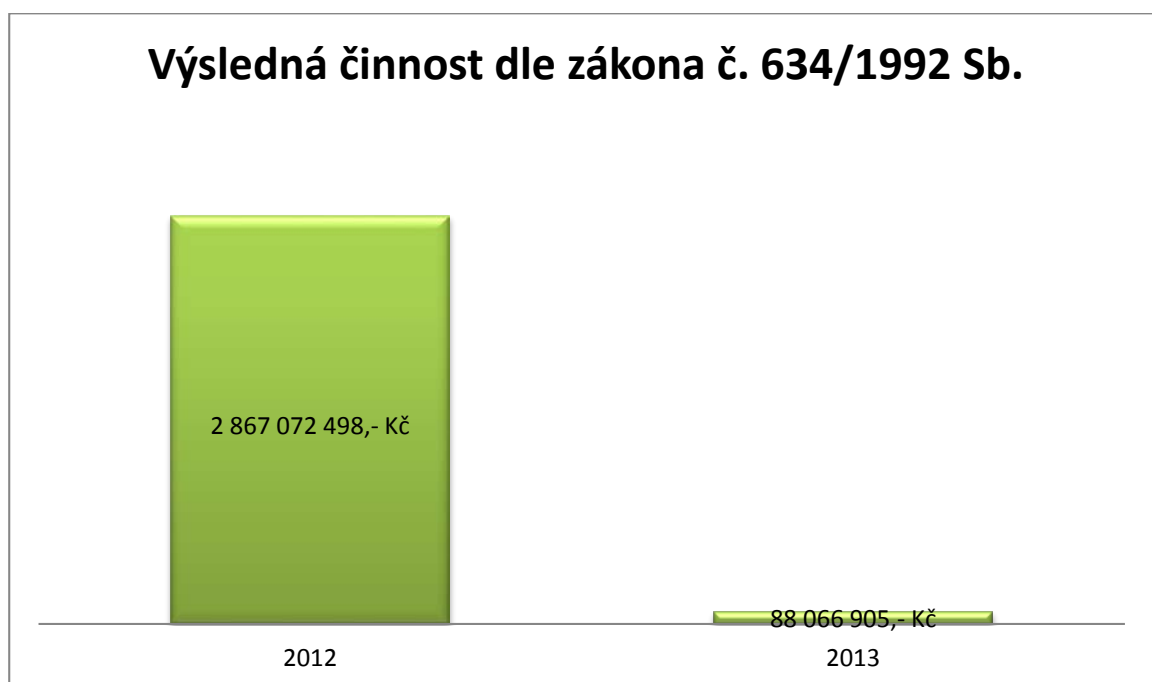
Tabulka č. 1 Základní statistika celní správy z roku 2012

Zboží	Množství/ks	Škoda způs. majitelům práv/Kč
Potraviny	-	-
Alkoholické nápoje	-	-
Jiné nápoje	-	-
Parfémy a kosmetika	282	384 800
Věci ostatní osobní potřeby	67 302	6 765 950
Oblečení	214 994	288 090 119
Oděvní doplňky	25 514	82 940 377
Sportovní obuv	38 044	77 287 000
Jiná obuv	78 779	289 802 878
Sluneční a jiné brýle	1 282	3 574 799
Tašky	17 778	284 369 973
Hodinky	10 988	22 807 626
Šperky a jiné doplňky	1 752	620 200
Mobilní doplňky	164	2 043 000
Součásti a technické příslušenství mobilních telefonů	23 574	3 124 050
Audio/video přístroje	1 003	1 953 039
Paměťové karty, externí paměti	2 370	5 138 750
Tiskové kazety, tonery	410	625 967
Počítačové vybavení	130	130 000
Ostatní přístroje	2 182	2 667 472
CD, DVD, kazety nahrané	-	-
CD, DVD, kazety nenahrané	-	-
Hračky	10 610	1 203 160
Hry	80	157 630
Sportovní zboží	9	31 500
Cigarety	-	-
Jiné tabákové výrobky	3 587	583 272
Veškerá léčiva	12 432	5 202 912
Stroje a nástroje	-	-
Vozidla včetně příslušenství a součástí	26	31 000
Kancelářské potřeby	-	-
Zapalovače	1 380	596 400
Etikety, visačky, nálepky	12 093	1 584 800

Textilní výrobky	897	560 450
Obalové materiály	1 646	52 800
Ostatní	125 436	23 344 446
Celkový součet	654 744	1 106 673 650

Pramen: *statistika výsledků kontrolní činnosti Celní správy ČR v oblasti ochrany duševního vlastnictví*, [online]. Dostupné z: < <http://www.celnisprava.cz>>

Graf č. 2: Výsledky činnosti celní správy na základě zákona č. 634/1992 Sb.

Pramen: *Základní statistika výsledků kontrolní činnosti Celní správy ČR v oblasti ochrany duševního vlastnictví*, [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z:< <http://www.celnisprava.cz>>

Graf č. 2 zobrazuje na základě zákona č. 634/1992 Sb. činnost celní správy. V zobrazeném období je sledované množství způsobené škody zajištěného zboží značně rozdílné, kdy v roce 2013 došlo k velkému poklesu.

Jde pouze o statistickou hodnotu stanovenou z ceny originálního zboží, i přesto však vypovídá o tom, jak je činnost celní správy v současné době v oblasti duševního vlastnictví, nezastupitelná.

Zvyšování, a případné udržování přítomnosti kontrolních orgánů na trzích

Autor se ze svých poznatků domnívá, že i když kontrolní akce zaměřující se na nabídku nedovolených napodobenin a padělků na trzích probíhají, je jejich četnost nedostačující, protože i po provedené kontrole se jít druhý den s padělkou na stáncích můžeme opět setkat. Velice efektivní jsou z tohoto důvodu tzv. stálé dozory, jsou to dozory v době provozu tržnice pracovníky celní správy, kteří svou přítomností zamezují nelegálnímu obchodu se zbožím. Otázkou zůstává, jak dlouho by byl takový dozor potřeba, a odpověď je velice složitá. Autor se domnívá, že především, než si spotřebitel uvědomí skutečnost, že tržnice už není bezpečným místem pro snadný nákup padělků.

6.2 Zavedení trestněprávní odpovědnosti pronajímatelů tržič

Stánky, v nichž se padělkou zboží nabízí, jsou zpravidla při prováděných kontrolách opuštěny. Znemožní tímto úkonem kontrolnímu orgánu zjistit totožnost odpovědné osoby z porušování práv duševního vlastnictví. Ze zákona³⁷ má však provozovatel tržnice, k usnadnění identifikace osob porušující právní předpisy, povinnost vést evidenci prodávajících, za porušení této povinnosti lze uložit provozovateli tržnice pouze pokutu ve výši až 5 000 000 Kč. Pokud by byla možná hrozba trestně právního postihu za nesplnění podmínek osoby provozovatele tržnice, umožnila by, aby byla řádně vedena evidence a tak tím i usnadněna identifikace prodávajících. Tím by bylo možné, aby kontrolní orgány dopadly osoby zodpovědné za prodej padělků a ne mu pouze zajistily zboží. Trestní postih provozovatelů není neadekvátní vůči společenské škodlivosti, které se dopustí, jsou to právě oni, kdo umožňují svou nečinností a nezájmem, na

³⁷ zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

svých pozemcích propagaci a prodej zboží porušující právo duševního vlastnictví.

6.3 Lepší koordinace a spolupráce dozorových orgánů

V oblasti duševního vlastnictví by spolu měly v rámci své činnosti veškeré dozorové orgány spolupracovat lépe a efektivněji. Spolupráce mezi orgány by měla zahrnovat lepší koordinaci a komunikaci, spojenou s předáváním získaných informací a poznatků ze společných kontrol. Velice důležitou roli hrají praktiky obchodníků, a to při přepravě, skladování, nabídkou zboží atd. Autor se z tohoto pohledu domnívá, že by kontrolní orgány měly zapracovat na společných školeních a seminářích, kdy pracovníci působící v této oblasti problematiky znající terén a jít zmíněné praktiky a své zkušenosti mohli předávat dalším zaměstnancům.

Závěr

Porušování práv k duševnímu vlastnictví je narůstajícím fenoménem, který představuje vážnou hrozbu pro národní ekonomiku a podnikatelské subjekty. Vyskytuje se zcela běžně ve všech částech světa, a patří mezi kriminalitu nerespektující hranice. Tento druh činnosti se stal stejně atraktivní jako další kriminální aktivity organizované ve velkém měřítku, o čemž svědčí růst v posledních letech.

Problém porušování práv plynoucích z duševního vlastnictví je pro Českou republiku velmi aktuální. Tento úsek kriminální činnosti prodělal v posledních letech velký vývoj, a to tak, že boj s touto problematikou se stal státním zájmem. Z příložených statistik z roku 2012-2013 vyplývá, že kriminalita v této oblasti stagnuje na úrovni, která není pro Českou republiku nijak příznivá. V důsledku toho se Česká republika snaží všemi svými možnými silami potlačovat růst tohoto odvětví kriminality. Důležitým úkolem v boji s protiprávním jednáním v rámci ochrany práv duševního vlastnictví jsou cílené součinnosti dozorčích orgánů, které jsou v nynější době prováděny. Otázkou však zůstává, zdali jsou prováděné kontrolní úkony dozorčích orgánů dostatečně efektivní, dále na jaké úrovni jsou organizovány a koordinovány.

Dle názoru autora by orgány měly daleko více spolupracovat a projednávat fakta vedoucí ke zjišťování co nejvíce možných případů odhalování padělání a napodobování veškerého sortimentu, který celosvětový trh nabízí. Není to již otázkou jen prodeje na tržištích a v kamenných prodejnách, ale v posledních letech se padělatelství a nabídka napodobenin rozmohla v široké míře na internetu. Začíná se s tím setkávat právě Celní správa, kdy je dá se říci bezmocná, v boji proti těmto pokusům o rozvoj prodeje, odehrávajících se v menším množství a tím je složitější jejich dopadení, pokud spotřebitel sám neupozorní na možnost padělku zboží, o kterém ví, či si ho dokonce sám objednal za účelem nižší ceny, avšak zavádějící kvality zboží. V Celní správě doposud není vyhrazený odbor zaměřující se přímo a pouze na problematiku porušování práva duševního

vlastnictví jak již ve stánkovém prodeji či rozmáhajícím se na internetových stránkách, tím tedy nelze dosáhnout efektivnosti, jenž by v tom případě byla nutná k pochopení a možná i hloubkovému poznání jak a proč takto subjekty a osoby aktivně protiprávně jednají. Zřejmě z velké části za vším stojí finanční stránka nákladů potřebná k zajišťování specialistů zabývajících se tímto problémem a neustále se snižující stavy pracovníků kontrolních orgánů v důsledku finančních úspor státu.

CONCLUSION

Intellectual property rights violations are an ever-growing issue, where progress together with the refinement of techniques may lead to an escalation into a serious threat to businesses as well as national economics. The said issue is a crime issue affecting not only the Czech Republic, but rather the whole world. This type of activity has become just as appealing as other criminal activities carried out on a large scale, as evidenced by the growth of this type of activity during the last couple of years.

Intellectual property rights violations are a very hot topic for the Czech Republic right now. This is evidenced by the ever more frequent reports by the media. These reports provide a basis for reasoning as to how this field of crime has advanced during recent years, seeing how fighting this problem has become a countrywide concern.

Statistics from 2012-2013 imply that crime in this field has stagnated at a level which is not exactly favorable for our country. As a result, the Czech Republic has been attempting in various ways to suppress this type of crime. An important task in fighting illegal behavior in relation to the protection of intellectual property involves getting supervisory authorities to cooperate in a goal-minded fashion, which is something that has been taking place lately. The question remains, though, whether the inspections performed by the supervisory authorities are effective enough and at what level are they organized and coordinated.

In my opinion, authorities ought to cooperate much more closely and discuss facts that lead to the uncovering of as many possible cases of counterfeiting and plagiarizing of any and all goods of the global market. Selling plagiarized goods and counterfeiting no longer affect only market places and brick-and-mortar stores, but it has, during recent years, become widespread on the Internet as well. It was Customs Administration that has begun encountering such incidents, and the administration is more or less powerless in fighting such attempts at raising sales, which take place on a smaller scale, which is what makes it more difficult to uncover such

attempts, unless consumers themselves notify the administration of the possibility of a good's being a counterfeit, knowing that the goods they have ordered are of a submarket price (which may have been the reason the placed the order in the first place) and, at the same time,

of questionable quality. Commons Administration is yet to open a department that would focus directly and solely on the issue of intellectual property rights violations, whether in stall vendors or those spreading on web sites. This can therefore not lead to effectiveness, which would be in this case necessary for understanding and maybe even for deeply learning about how and why these entities and persons actively violate the law. Apparently, everything is largely inhibited by the lack of finances necessary for hiring specialists who specialize in this issue as well as by the ever-declining employment rate in supervisory authorities caused by budgetary measures taken by the government.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Publikace:

1. Dědič, J. a kolektiv. Učebnice práva. Praha: PROSPEKTRUM, 1995
2. Effmert, J. Předpisy se vztahem k průmyslovému vlastnictví. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2001
3. Eliáš, K., Bejček, J., Hajn, P., Ježek, J. a kolektiv. Kurs Obchodního práva. Obecná část, Soutěžní právo. Praha: C. H. Beck, 2007
4. Horáček, R., Čada, K., Hajn, P. Práva k průmyslovému vlastnictví. Praha: C. H. Beck, 2005
5. Jenerál, E. Užité vzory. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1999
6. Knappová, M., Švestka, J., Dvořák, J. a kolektiv. Občanské právo hmotné 3. Praha: ASPI, a. s., 2007
7. Malý, J. Obchod nehmotnými statky. Praha: C. H. Beck, 2002
8. Rendulová, E., Leks, J. Autorské a průmyslové právo. Brno: Computer Press, 2003
9. Sazebník správních poplatků publikovaný jako příloha zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
10. Schelle, K. a kolektiv. Základy soukromého práva. Brno: Právnická fakulta Masarykovy univerzity v nakladatelství Doplněk
11. Slovácová, Z. Průmyslové vlastnictví. Praha: LexisNexis CZ s.r.o., 2006

12. Telec, I. Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Brno: Právnická fakulta Masarykovy univerzity v nakladatelství Doplněk, 1994
13. Úřad průmyslového vlastnictví. Ochrana průmyslového vlastnictví v České republice. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví
14. Úřad průmyslového vlastnictví. Příručka, Ochrana duševního vlastnictví. www.komora.cz/inmp

15. Zákon č. 173/2002 Sb. o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů

Internetové zdroje:

16. Český statistický úřad: www.czso.cz
17. Evropská komise: www.ec.europa.eu
18. Internetová encyklopedie: www.wikipedia.org
19. Úřad průmyslového vlastnictví: www.upv.cz
20. Vyhledavač: www.google.com
21. Celní správa: www.celnisprava.cz

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Výsledky činnosti celní správy na základě zákona č. 191/1999 Sb.

Graf č. 2: Výsledky činnosti celní správy na základě zákona č. 634/1992 Sb.

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Základní statistika celní správy z roku 2012

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Nicola Schrödllová

Obor: Právo v podnikání

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Celní správa a ochrana duševního vlastnictví

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 56

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů české literatury a pramenů: 15

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 6

Počet ostatních zdrojů: 0

Vedoucí práce: Ing. Marcela Hradecká